

10.

Páris, 1859. március 4.

SZARVADY KOSSUTHNAK A PÁRISI HANGULATRÓL
ÉS NIGRA NYILATKOZATÁRÓL.

Sk. levél. O. L., N. M. Kossuth-ir.

Tisztelt Uram!

Nagy zavarban vannak. A háború ellenségei növekedő bátorsággal lépnek fel. A miniszterek, a törvényhozók, a senátus, a közvélemény úgy nyilatkoznak. Ehez járul, hogy Lord Cowley mint látszik sikert reményel.⁴² A készülétek meg vannak — az akarat meg van, de fog-e okot találni az egész világ dacára és szövetségek nélkül háborút izenni? A situatio nagyon kényes.

Nigra tegnap jött meg. Ma a barátommal mentem hozzá, de nem mentem be, mert volt valakivel, kit nem ismerek. Én nem akarok mutatkozni, mert úgy tapasztalom, hogy elijesztőleg hatott valahányszor rólunk volt szó. A közvélemény tudja, hogy vége a pár-bajnak, ha mi lépünk fel és hogy akkor csak komoly háborúról lehetne szó. Ha elhalasztatik a háború tán ránk nézve jobb.

Nigra igen meg van elégedve Olaszhon magaviseletével — az ottani közvélemény a szárd kormány mellett nyilatkozik — de elismeri mindenkivel, hogy ha a háború elmarad, a forradalom elkerülhetetlen.

A Belgradba küldendő consul még Turinban van, nem volt itten és nem fog Bécsnek menni. Cavour ezenkívül General consult nevezett ki a hercegségekben. Ez Bukarestben fog lakni és alkalmasint igazgatandja a Belgrádi ügyeket is. Megvallom, hogy ezt nem látom szívesen. Ezen helyzet a mostani Lyonban lakó General consulnak van szánva.⁴³ Ide fog jöni és fogunk vele találkozni. Irjon kérem, hogy mit mondjak Nigrának a belgrádi consul számára.

Barátom a turini pletyka⁴⁴ miatt is szóllott Nigrával. Ez ünnepelesen deklaráta, hogy sem ő sem Cavour Turinban senki előtt rólam említést nem tett. Csak itten szólt Klapkának azt mondván neki: „nous avons ici un de vos compatriotes qui pourrait nous rendre de grands services,” és engem említett. Arra Klapka egyetlen szót nem felelt — „j'ai pensé que ces messieurs appartiennent à de differents partis dans leur pays et je n'ai plus rien dit. C. ne

⁴² Lord Cowley párisi angol követ kormánya megbízásából 1859 elején Bécsbe utazott, hogy ott megkíséreljen kompromisszumot létrehozni Piemont és Ausztria között.

⁴³ Három fiatal külügyminisztériumi tisztviselő, Durio, Astengo és Strambio került szóba.

⁴⁴ Szarvadyt azzal vádolták, hogy fel akarta tolni magát Klapkával szemben Cavournál. Bixio azt igyekezett tisztázni, hogy magá Cavour kívánt szólni vele Torinóban.

vous a pu prier d'amener Mr. Sz. parceque a herceg l'a mis en relation avec Kl[apka] et il avait peur de compliquer les choses dans un moment, hol Magyarországgal még nem léphetünk egységre (ne se trouve pas en première ligne).“ Én ezzel meg nem elégszem, hanem írást fogok kikérni Nigrátúl — meg fogom küldeni, az nem árthat és bizonyos esetben használhat is. Legyen szives a holnapi postával írni. Én Nigrát hétfőn reggel fogom látni — vagy másnap este. Mély tisztelettel és hű szeretettel

SZ.

11.

London, 1859. március 5.

KOSSUTH SZARVADYNAK MAGYARORSZÁG RÉSZVÉTE- LÉRŐL A HÁBORÚBAN.

Másolat Szarvady kezeirásával O. L., N. M. Kossuth-ir.

Barátom!

Beteg is vagyok 's családomban is betegség van, nehezemre esik az írás 's alig is tudom mit irjak tegnapi levelére, oly kevés alapját látom az érintkezésnek. Egy részt csupa subordinált személyek lépnek fel az érintkezésben (a herczeg is csak ilyen), más részről ezek is mindig azt mondják, hogy Morszag ne se trouve pas en première ligne 's hogy még nincs ideje velem összeköttetésbe lépni — bár én soha sem vadásztam azt, nem is fogom. — Igen, de Klapkával még is alkudoznak és mint positive tudom Cavour nagyon is mélyen beereszkedett az alkuba. —

Mit jelent hát ez?

Constatirozzuk a helyzetet.

Én azt gondolom a magyar nép nem kel fel 's nem csinál revolútiót, ha én fel nem hívom, vagy is minimumra redukálom befolyásomat, a nép nem kél fel ha én azt mondom neki ne mozdulj mert megcsalnak, várj!

Ezt ha nem tudják a hatalmak vagy nem akarják tudni, lássák.

Ha azt vélik én befolyásomat oda adom nem velem, hanem háttam mögött kötött oly mozgalmaknak támogatására, mellyekről nem bírok én magam kezemben garantiákat az ellen, hogy Magyarországot csak a parázboli gesztenye szedőnek akarják használni — ha ezt hiszik, nagyon csalatkoznak.

Ha pedig tudják, hogy Magyarországot komoly felkelésre birni csak velem s általam lehet 's — még sem alkudoznak velem, Kl-
val azonban alkudoznak, mit jelent ez?

Ez azt jelenti, hogy a szándok nem komoly, hogy Magyarországot meg akarják csalni, hogy csak diversiora akarják használni, sauf la faculté azt cserbe hagyni.

A dolog tisztán áll, így okoskodnak:

Kossuth állásához nagy felelősség van kötve nemzetémél. Ha vele egyezkedünk, ő ezen felelősségnél fogva oly feltételeket 's oly